

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 8. mája 2012¹

Vec C-44/11

**Finanzamt Frankfurt am Main V-Höchst
proti
Deutsche Bank AG**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Bundesfinanzhof (Nemecko)]

„DPH — Služby spravovania portfólia — Oslobodenie od dane — Hlavné a vedľajšie plnenie — Miesto poskytovania služby“

1. Podľa smernice o DPH² sú určité finančné transakcie oslobodené od DPH. Ak poskytovateľ a odberateľ nie sú usadení v tom istom štáte, miestom poskytovania bankových a finančných transakcií je miesto, kde má odberateľ sídlo ekonomickej činnosti alebo bydlisko.

2. Nemecký Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd) sa chce dozvedieť, ako sa tieto pravidlá uplatňujú na službu spravovania portfólia, pri ktorej zákazník v rámci zvolenej stratégie poskytne banke voľnosť v súvislosti s nákupom a predajom cenných papierov v jeho mene a na jeho účet, za čo sa zaväzuje poskytnúť odmenu vypočítanú ako percentuálny podiel hodnoty týchto cenných papierov. Okrem toho žiada, aby ho Súdny dvor usmernil, či sa s prvkami takých služieb má zaobchádzať samostatne alebo spolu, a v prípade druhej možnosti, ktorý prvok má prevládať na účely klasifikácie.

Právo Únie

3. V roku 2008, čiže v zdaňovacom období, ktoré je relevantné vo veci samej, článok 56 ods. 1 smernice o DPH v relevantných častiach stanovoval:

„Miestom poskytovania nižšie uvedených služieb odberateľom usadeným mimo Spoločenstva alebo zdaniteľným osobám usadeným v Spoločenstve, ale v inom členskom štáte ako v štáte poskytovateľa, je miesto, kde má odberateľ zriadené sídlo svojej ekonomickej činnosti alebo stálu prevádzkareň, pre ktoré sa služby poskytli, alebo ak takéto sídlo ekonomickej činnosti alebo stála prevádzkareň neexistujú, miesto, kde má trvalé bydlisko alebo kde sa obvykle zdržiava:

...

e) bankové, finančné a poistné transakcie vrátane zaistovania s výnimkou prenájmu bezpečnostných schránok;

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, s. 1).

...“³

4. Podľa článku 135 ods. 1 písm. a) až g) smernice o DPH členské štáty od dane oslobodia viaceré činnosti finančnej povahy:

- a) poisťovacie a zaistovacie transakcie vrátane súvisiacich služieb poskytovaných poisťovacími maklérmi a poisťovacími agentmi;
- b) poskytovanie a dojednávanie úverov a správa úverov osobou, ktorá ich poskytuje;
- c) dojednávanie a prevzatie úverových záruk alebo inej záruky za peňažný záväzok, ako aj správa úverových záruk osobou, ktorá úver poskytuje;
- d) transakcie vrátane dojednávania týkajúceho sa vkladov, bežných účtov, platieb, prevodov platieb, dlhov, šekov a iných obchodovateľných nástrojov s výnimkou vymáhania dlhov;
- e) transakcie vrátane dojednávania týkajúceho sa devíz, bankoviek a mincí používaných ako zákonné platidlo s výnimkou zberateľských mincí a bankoviek, t. j. zlatých, strieborných alebo iných kovových mincí, ako aj bankoviek, ktoré sa bežne nepoužívajú ako zákonné platidlo alebo ktoré sú predmetom numizmatického záujmu;
- f) transakcie vrátane dojednávania s výnimkou správy a úschovy týkajúce sa akcií, podielov v spoločnostiach a združeníach, dlhopisov a iných cenných papierov s výnimkou cenných papierov zakladajúcich právny nárok na tovar a práv alebo cenných papierov uvedených v článku 15 ods. 2^[4];
- g) správa podielových fondov^[5], ako ich definovali členské štáty;

...“

5. Z týchto ustanovení sú v tejto veci relevantné písmená f) a g)⁶. Predmetom oslobodenia podľa článku 135 ods. 1 sú ďalej: h) dodávanie poštových známok, kolkov a podobných cenín za nominálnu hodnotu; i) stávky, lotérie a iné formy hazardných alebo peňažných hier; j) dodávanie budov a pozemkov, na ktorých stoja; k) dodávanie nezastavaných pozemkov okrem stavebných pozemkov a l) nájom nehnuteľností.

6. Článok 135 ods. 2 písm. d) z oslobodenia uvedeného v článku 135 ods. 1 písm. l) vylučuje nájom bezpečnostných schránok. Také transakcie preto podliehajú DPH.

7. Vo februári 2008 Komisia predložila Rade návrh zmien a doplnení smernice o DPH a návrh nariadenia, ktoré bude v súvislosti so zaobchádzaním s poisťovacími a finančnými službami upravovať vykonávacie opatrenia k tejto smernici.⁷ O týchto návrhoch, ktoré definujú pojmy použité na vymedzenie finančných služieb, sa v rámci Rady naďalej aktívne rokuje, pričom doteraz nebola

3 — Pozri predtým článok 9 ods. 2 písm. e) piatu zarážku šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladiení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23, ďalej len „šiesta smernica“); pozri teraz článok 59 písm. e) smernice o DPH, ktorý sa uplatňuje len na zákazníkov mimo EÚ.

4 — Článok 15 ods. 2 odkazuje na určité práva týkajúce sa nehnuteľného majetku.

5 — Niektoré jazykové verzie používajú skôr ekvivalent slova „spoločné“ alebo „kolektívne“ než „podielové“ a je očividné, že ustanovenie sa týka len spoločných fondov (pozri napríklad rozsudok zo 4. mája 2006, Abbey National, C-169/04, Zb. s. I-4027, bod 53 a nasl.); pozri bod 15 týchto návrhov.

6 — Predtým článok 13 B písm. d) body 5 a 6 šiestej smernice.

7 — KOM(2007) 747 v konečnom znení a KOM(2007) 746 v konečnom znení (v tomto poradí).

dosiahnutá dohoda.⁸ Tým, že ich Komisia predložila, konštatovala, že definície finančných služieb sú zastarané a viedli k rozličnému výkladu a uplatňovaniu členskými štátmi. Hospodárske subjekty a daňové orgány sa tak stretávali so zložitou právnou úpravou, s meniacou sa administratívnou praxou a právnou neistotou, čo zase viedlo k zvýšenému počtu sporov a nárastu administratívnych nákladov.

Vnútroštátne právo

8. V roku 2008 § 3a ods. 3 v spojení s § 3a ods. 4 bodom 6 písm. a) a § 4 ods. 8 písm. e) a h) Umsatzsteuergesetz (zákon o dani z obratu) z roku 2005 (ďalej len „UstG“), pokiaľ ide o „transakcie pri obchodovaní s cennými papiermi a dojednávania týchto transakcií s výnimkou úschovy a správy cenných papierov“ a „správu investičným aktív podľa Investmentgesetz (zákon o investíciách) a správu prostriedkov sociálneho zabezpečenia v zmysle Versicherungsaufsichtsgesetz (zákon o dohľade nad poisťovníctvom)“, v podstate stanovovali, že (i) uvedené transakcie sú oslobodené od DPH; (ii) ak je príjemca podnikateľom, služba sa považuje za poskytnutú na mieste, kde má zriadené sídlo ekonomickej činnosti alebo stálu prevádzkareň (v závislosti od okolností), a (iii) ak príjemca nie je podnikateľom a má bydlisko alebo sídlo na území iného štátu, služba sa považuje za poskytnutú v tomto štáte.

9. Podľa administratívneho pokynu vydaného Spolkovým ministerstvom financií 9. decembra 2008 sa však § 3a ods. 3 a § 3a ods. 4 bod 6 písm. a) UstG neuplatňovali na určenie miesta poskytovania v prípade služieb správy aktív. Nedal sa použiť ani článok 56 ods. 1 písm. e) smernice o DPH, z ktorého nevyplýva, že by sa mal vzťahovať na iné transakcie než tie, ktoré sú v ňom vymenované. Čo sa týka oslobodenia, článok 135 ods. 1 tejto smernice bol jednoznačný a vylučoval zo svojej pôsobnosti správu aktív. Spravovanie portfólia ako samostatná služba teda podliehala zdaneniu a nebola oslobodená podľa § 4 ods. 8 písm. e) UStG.

Skutkové okolnosti, konanie a prejudiciálne otázky

10. Deutsche Bank poskytuje služby, pri ktorých ju investori poveria, aby im na základe vlastného uváženia a bez predchádzajúcich pokynov, ale v súlade so stratégiou, ktorú si investor zvolil, spravovala cenné papiere a podnikala všetky vhodné opatrenia pri spravovaní týchto cenných papierov. Deutsche Bank môže s cennými papiermi nakladať v mene investora a na jeho účet. Investor platí ročnú odmenu, ktorá sa rovná 1,8 % hodnoty spravovaných aktív, pozostávajúcu z podielu za spravovanie vo výške 1,2 % tejto hodnoty a podielu za nákup a predaj cenných papierov vo výške 0,6 %. Táto odmena sa vzťahuje na vedenie účtu a spravovanie portfólia, ako aj poplatok za nadobudnutie investičných podielov. Investori pravidelne dostávajú správy o priebehu a môžu kedykoľvek zrušiť poverenie s okamžitou platnosťou.

11. Deutsche Bank v rámci daňového priznania za máj 2008 považovala svoje služby týkajúce sa spravovania cenných papierov za oslobodené od DPH podľa § 4 ods. 8 UstG, ak ich poskytla investorom z Nemecka alebo Únie, a za nezdaniteľné podľa § 3a ods. 4 bodu 6 písm. a), ak ich poskytla investorom usadeným v treťom štáte. Daňový orgán s tým nesúhlasil a spor v súčasnosti prejednáva Bundesfinanzhof v rámci opravného prostriedku „Revision“.

8 — Pozri medziinštitucionálnu zložku 2007/0267(CNS) na <http://register.consilium.europa.eu>. Najnovšia správa predsedníctva o pokroku týkajúca sa návrhu smernice a návrhu nariadenia Rady o úprave týkajúcej sa DPH, pokiaľ ide o poisťovacie s finančné služby (dokument Rady 18650/11 zo 14. decembra 2011), vyjadruje určitý stupeň uspokojenia s pokrokom, ktorý sa už dosiahol, a rozhodlanie pokračovať v snahách o dosiahnutie spoločnej dohody.

12. Bundesfinanzhof sa pýta:

- „1. Je spravovanie cenných papierov (spravovanie portfólia), pri ktorom zdaniteľná osoba za protihodnotu na základe vlastného uváženia rozhoduje o nákupe a predaji cenných papierov a toto rozhodnutie uskutočňuje formou nákupu a predaja cenných papierov, oslobodené od dane:
- len ako spravovanie investičných fondov pre viacerých investorov spoločne v zmysle článku 135 ods. 1 písm. g) smernice 2006/112/ES, alebo aj ako
  - individuálne spravovanie portfólia pre jednotlivých investorov v zmysle článku 135 ods. 1 písm. f) smernice 2006/112/ES (transakcie týkajúce sa cenných papierov alebo dojednávanie takých transakcií)?
2. Aký význam má pri určovaní hlavného a vedľajšieho plnenia kritérium, podľa ktorého vedľajšie plnenie nemá pre zákazníkov samostatný účel, ale je iba prostriedkom na lepšie využitie hlavného poskytnutého plnenia, vo vzťahu k oddelenému účtovaniu vedľajšieho plnenia a možnosti jeho poskytnutia treťou osobou?
3. Vzťahuje sa článok 56 ods. 1 písm. e) smernice 2006/112/ES len na plnenia uvedené v článku 135 ods. 1 písm. a) až g) smernice 2006/112/ES, alebo aj na spravovanie cenných papierov (spravovanie portfólia), hoci táto transakcia nespadá pod posledné uvedené ustanovenie?“

13. Písomné pripomienky predložili Deutsche Bank, nemecká a holandská vláda a Komisia. Na pojednávaní 1. marca 2012 boli vypočuté ústne pripomienky daňového orgánu, Deutsche Bank, nemeckej vlády, vlády Spojeného kráľovstva a Komisie.

Posúdenie

Úvodné pripomienky

14. Je nesporné, že predmetné služby nepredstavujú „správu podielových fondov“ v zmysle článku 135 ods. 1 písm. g) smernice o DPH.

15. Toto ustanovenie sa týka spoločných fondov, v ktorých je veľké množstvo investícií zhromaždených a rozdelených do rôznych druhov cenných papierov, ktoré možno efektívne spravovať s cieľom optimalizovať výsledky a pri ktorých môžu byť jednotlivé investície relatívne malé; takéto fondy spravujú svoje investície vo vlastnom mene a na vlastný účet, pričom každý investor má majetkovú účasť na fonde (jeden alebo viaceré podiely), ale nie na samotných investíciách fondu. Služby, o ktoré ide v tejto veci, sa naproti tomu týkajú všeobecne aktív jedinej osoby, ktoré musia mať relatívne vysokú celkovú hodnotu, aby ich bolo možné spravovať so ziskom; správca portfólia kupuje a predáva investície v mene investora a na jeho účet, pričom investor zostáva vlastníkom jednotlivých cenných papierov počas celého zmluvného vzťahu aj po jeho skončení.

16. Takisto je nesporné, že dotknuté cenné papiere nie sú „cenné papiere zakladajúce právny nárok na tovar“ či „práva alebo cenné papiere uvedené v článku 15 ods. 2“, v súvislosti s ktorými sú transakcie vylúčené z oslobodenia podľa článku 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH. Tieto služby sa neobmedzujú ani na úschovu cenných papierov, ktorá je takisto vylúčená z oslobodenia.

17. Ústredným problémom v prvých dvoch otázkach je, či sú dotknuté služby „transakcie“ týkajúce sa cenných papierov, „vrátane dojednávaní s výnimkou správy“, oslobodené podľa článku 135 ods. 1 písm. f).

18. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania a pripomienok Deutsche Bank tieto služby spadajú do troch kategórií, ktoré možno zhrnúť ako a) rozhodovanie na základe odborných znalostí a sledovania trhov, ktoré cenné papiere treba kúpiť alebo predať a kedy; b) realizovanie týchto rozhodnutí samotným nákupom alebo predajom týchto cenných papierov⁹ a c) viaceré služby administratívnej povahy spojené s držbou cenných papierov.

19. Prostredníctvom prvej otázky sa chce vnútroštátny súd dozvedieť, či služby a) a b) spoločne spadajú pod oslobodenie podľa článku 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH. Na zodpovedanie tejto otázky bude potrebné okrem iného vziať do úvahy, či „tvor[ia] z celkového pohľadu samostatný súbor, ktorého cieľom je splniť osobitné a podstatné úlohy služby opísanej v tomto ustanovení“.¹⁰

20. Druhou otázkou – stále so zreteľom na zistenie možnosti oslobodenia podľa článku 135 ods. 1 písm. f) – sa vnútroštátny súd snaží získať usmernenie, aby mu Súdny dvor v súvislosti s judikatúrou týkajúcou sa zaobchádzania so súvisiacimi službami na účely DPH v prípadoch, keď možno jedno plnenie považovať za „hlavné“ a iné plnenie či plnenia za „vedľajšie“, spresnil, či sa uvedené plnenia môžu spolu považovať za jediné plnenie.¹¹ Zdá sa, že otázky sa vzhľadom na ich formuláciu týkajú predovšetkým vzťahu medzi službami v kategóriách a) a b) vyššie, pričom poplatky za ne Deutsche Bank účtuje oddelene. Z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že vnútroštátny súd sa zaoberá aj službami v kategórii c), pričom sa zdá, že poplatky za ne sú zahrnuté do poplatkov fakturovaných za služby a) a b).

21. Medzi týmito dvoma problémami existuje očividné úzke prepojenie. V skutočnosti ich možno považovať v podstate za jednu otázku. Preto ich budem najprv skúmať spoločne, čiže sa budem zaoberať jedným aspektom prvej otázky a odpoviem na druhú otázku. Potom sa budem sústrediť na hlavný problém v rámci prvej otázky a napokon na tretiu otázku, ktorá sa týka odlišného ustanovenia smernice o DPH.

Vzťah medzi opísanými službami (prvá a druhá otázka)

22. Všetci účastníci konania, ktorí predložili písomné pripomienky, sa zhodujú, že spravovanie portfólia, tak ako je opísané v návrhu na začatie konania, by sa malo považovať za jediné hospodárske plnenie alebo by aspoň malo byť predmetom nerozlíšeného zaobchádzania na účely DPH na základe hlavného poskytnutého plnenia. Pripúšťajú, že je možné rozdelenie na jeho zložky, ako je zostavenie portfólia, sledovanie trhov, nákup a predaj cenných papierov, vedenie účtov atď., ale tvrdia, že predávaný „produkt“ zahŕňa všetky tieto služby a zákazník má skôr záujem na využití jediné plnenia než množstva čiastkových služieb. Ďalej sa zhodujú, že čisto administratívne zložky služby sú druhoradé alebo vedľajšie a nemali by ovplyvniť celkovú klasifikáciu.

23. S tým súhlasím aj ja.

24. Podľa ustálenej judikatúry, ak jedna transakcia pozostáva zo súboru prvkov, potom je na účel stanovenia, či ide o dve alebo viaceré odlišné plnenia alebo o jediné plnenie, potrebné zohľadniť všetky okolnosti. Hoci sa každá transakcia zvyčajne má považovať za odlišnú a nezávislú, transakcia pozostávajúca z hospodárskeho hľadiska z jediné plnenia nesmie byť umelo členená, aby sa nezmenila funkčnosť systému DPH. Okrem toho za určitých okolností sa viaceré formálne odlišné služby, ktoré môžu byť poskytnuté oddelene, musia – ak nie sú nezávislé – považovať za jediné plnenie. O jediné plnenie ide vtedy, (i) ak sú dva alebo viaceré prvky tak úzko spojené, že tvoria jediné nerozlučné hospodárske plnenie, ktorého rozčlenenie by bolo neprirodzené, alebo (ii) ak jeden alebo

9 — Je nesporné, že samotné nákupy a predaje sú „transakcie... týkajúce sa... cenných papierov“ oslobodené podľa článku 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH. Predmetná služba v tejto veci spočíva v uskutočňovaní daných transakcií na účet zákazníka.

10 — Pozri napríklad rozsudok z 22. októbra 2009, *Swiss Re Germany Holding*, C-242/08, Zb. s. I-10099, bod 45 a citovanú judikatúru.

11 — Pozri napríklad rozsudok z 10. marca 2011, *Bog a i.*, C-497/09, C-499/09, C-501/09 a C-502/09, Zb. s. I-1457, bod 54 a citovanú judikatúru.

viaceré prvky predstavujú hlavné plnenie, zatiaľ čo iné sú vedľajšie. Predovšetkým musí byť plnenie považované za vedľajšie k hlavnému plneniu, ak samo osebe nie je pre zákazníkov cieľom, ale len prostriedkom na lepšie využitie hlavného poskytnutého plnenia. Hoci určitý skutkový stav v konkrétnom prípade prináleží vnútroštátnemu súdu, Súdny dvor mu môže poskytnúť akékoľvek usmernenie týkajúce sa výkladu práva Únie, ktoré mu môže pomôcť pri rozhodnutí sporu.¹²

25. Zdá sa, že vnútroštátny súd sa domnieva, že služba nákupu a predaja cenných papierov [ktorú som v bode 18 a nasl. vyššie označila ako službu b)] by mohla byť považovaná za vedľajšie plnenie k službe spravovania aktív [ktorú som označila ako službu a)], keby v rozsudku RLRE Tellmer Property¹³ Súdny dvor nebol zdôraznil, že upratovacíu službu, ktorú považoval za odlišnú od prenajímania obytnej budovy, môže poskytovať tretia osoba a/alebo ju možno fakturovať oddelene.

26. Domnievam sa, že by nebolo správne začať posudzovaním, ktorá z dvoch služieb, ktoré som označila ako služby a) a b), môže byť hlavným a ktorá vedľajším plnením, ale najprv treba preskúmať, či sú tak úzko spojené, že objektívne tvoria jediné nerozlučné hospodárske plnenie, ktorého rozčlenenie by bolo neprirodzené. Podľa môjho názoru tak úzko spojené sú.

27. Nemecká vláda poukázala na to, že v judikatúre sa pri posudzovaní, či dva alebo viaceré prvky tvoria jediné hospodárske plnenie, používa hľadisko typického alebo priemerného spotrebiteľa.¹⁴ S týmto postupom plne súhlasím. I keď v niektorých z týchto rozsudkov Súdny dvor použil v tomto kontexte aj výraz „objektívne“, spôsob, akým priemerný spotrebiteľ nazerá na určitý typ plnenia, je vo svojej podstate objektívnym kritériom v porovnaní so subjektívnym názorom konkrétneho zákazníka v súvislosti s konkrétnou transakciou. Dodávam, že v rozsudku Bog a i. Súdny dvor poznamenal, že sa majú zohľadniť „prvky, ktoré z hľadiska spotrebiteľa kvalitatívne prevažujú“.¹⁵

28. Z hľadiska typického príjemcu služieb, akými sú služby vo veci samej, čiže jednotlivca, ktorý má k dispozícii očividný kapitál na investovanie, ale nemá čas a/alebo odborné znalosti potrebné na jeho kvalifikované spravovanie na vlastný účet, tvorí súbor služieb, ktoré som označila ako služby a) a b), ako sú opísané v návrhu na začatie konania, jediné nerozlučné plnenie.

29. Netvrdím, že služby a) a b) sú také neoddeliteľné, že by ani jedna z nich nemohla byť ponúkaná samostatne. Naopak, investor, ktorý chce zistiť, ako najlepšie spravovať svoje portfólio, ale ktorý je pripravený začať transakcie sám, by mohol vyhľadať poradenskú službu a následne sám urobiť konkrétne rozhodnutia. Naproti tomu investor, ktorý vie, aké nákupy a predaje chce uskutočniť a kedy, ale chce sa vyhnúť námahe spojenej s uskutočňovaním samotných transakcií, by si mohol najat sprostredkovateľa len na tento účel. Na rozdiel od oboch týchto situácií zmluvný vzťah spravovania portfólia opísaný v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý ponúka Deutsche Bank, je určený tým, ktorí vyhľadávajú jedinou službu.

30. Okrem toho, hoci služby a) a b) možno ponúkať oddelene, ani jedna z nich nemôže slúžiť nijakému logickému účelu, ak by druhá vôbec neexistovala. Rozhodovať sa o najlepšom postupe pri nákupe, predaji alebo uchovávaní cenných papierov by nemalo zmysel, ak by sa tento postup nikdy neuskutočnil, a realizovať – alebo prípadne nerealizovať – predaje a nákupy bez uváženeho a kvalifikovaného rozhodovacieho procesu by znamenalo ponechať záležitosti vo veľkej miere na

12 — Pozri napríklad rozsudky z 27. októbra 2005, Levob Verzekeringen a OV Bank, C-41/04, Zb. s. I-9433, body 19 až 23; z 29. marca 2007, Aktiebolaget NN, C-111/05, Zb. s. I-2697, body 21 až 23; z 2. decembra 2010, Everything Everywhere, C-276/09, Zb. s. I-12359, body 21 až 26, a Bog a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 11, body 51 až 55.

13 — Rozsudok z 11. júna 2009, C-572/07, Zb. s. I-4983, body 22 až 24.

14 — Pozri rozsudky z 25. februára 1999, CPP, C-349/96, Zb. s. I-973, bod 29; Levob Verzekeringen a OV Bank, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, body 20 a 22; z 21. júna 2007, Ludwig, C-453/05, Zb. s. I-5083, bod 17; z 11. februára 2010, Graphic Procédé, C-88/09, Zb. s. I-1049, bod 20, a Everything Everywhere, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 26.

15 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 11, bod 76. Je pravda, že hoci sa toto vyhlásenie týkalo klasifikácie ako dodávania tovarov alebo poskytovania služieb, podľa môjho názoru je to isté kritérium rovnako relevantné pri klasifikácii ako jediného plnenia alebo samostatných plnení.

náhodou. Rozhodnutie kupovať alebo predávať – alebo zdržať sa týchto činností – je tak úzko spojené s vedome podniknutým (alebo nepodniknutým) krokom, že za normálnych okolností prakticky predstavujú dve strany jednej mince. Preto je celkom logické, aby investor, ktorý sám nemá potrebné schopnosti, poveril rozhodnutím aj jeho realizáciou dôveryhodnú tretiu osobu.

31. Samotná okolnosť, že bežná zmluva Deutsche Bank uvádza rozdielne percentuálne podiely na odmene za službu a) a za službu b), nemení nič na mojom posúdení. V rozsudku RLRE Tellmer Property¹⁶ Súdny dvor neprihliadol na okolnosť oddeleného fakturovania ako na kritérium určenia, či išlo o jediné plnenie alebo oddelené plnenia. Skôr na túto skutočnosť poukazoval len na potvrdenie rozdielu v povahe prenajímania bytov nájomcom a upratovania spoločných priestorov dotknutých bytových domov. Navyše v rozsudku Bog a i.¹⁷ Súdny dvor zdôraznil, že ak dodávateľ poskytne jedlo, riad, príbor, stoly a obsluhujúci personál, existencia jediného plnenia nezávisí od toho, či vystaví jednu faktúru, v ktorej sú uvedené všetky prvky, alebo osobitné faktúry za odlišné prvky. Navyše Deutsche Bank – hoci tento bod musí overiť príslušný vnútroštátny súd – na pojednávaní uviedla, že jej celková odmena bola rozčlenená z historických dôvodov, ktoré sa spájajú so zdanením ziskov, takže toto rozčlenenie nepredstavuje relatívne hodnoty položiek, za ktoré bola formálne naučovaná.

32. Ak treba služby v kategóriách a) a b), pokiaľ predstavujú súbor, považovať za jediné nerozlučné hospodárske plnenie, ktoré by bolo neprirodené rozčleniť – hoci za iných okolností ich stále možno poskytovať ako samostatné služby –, potom zjavne tvoria hlavné plnenie, vo vzťahu ku ktorému sú služby administratívnej povahy, ktoré som označila ako služby c), vedľajšie. Takéto služby podľa spisu zahŕňajú vyplácanie prostriedkov súvisiacich s transakciami, prijímanie úrokov z úschovy cenných papierov a účtovanie oboch týchto služieb zákazníčkovi. Ponúkajú sa spoločne s hlavným plnením kvôli väčšiemu pohodliu – ako „prostriedok na lepšie využívanie“ tohto plnenia, aby som použila formuláciu z judikatúry. Aj s nimi by sa teda malo na účely DPH zaobchádzať rovnako.

33. Otázkou však je, či služba a) v spojení so službou b) spadajú do pôsobnosti článku 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH.

Klasifikácia služieb vzhľadom na článok 135 ods. 1 písm. f) (prvá otázka)

34. Deutsche Bank a Komisia tvrdia, že predmetné služby sú oslobodené podľa článku 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH; daňový orgán, nemecká a holandská vláda a vláda Spojeného kráľovstva tvrdia, že to tak nie je. Pripomienky sa týkajú okrem iného zásad, ktorými sa riadi výklad smernice o DPH, a v tej súvislosti aj účelu dotknutého oslobodenia ako jedného z oslobodení finančných transakcií.

35. Podľa ustálenej judikatúry predstavujú oslobodenia uvedené v článkoch 131 až 137 smernice o DPH samostatné pojmy práva Únie, ktorých účelom je vyhnúť sa rozdielnemu uplatňovaniu systému DPH v jednotlivých členských štátoch. Použité výrazy treba vykladať doslovne, keďže oslobodenia predstavujú výnimky zo všeobecnej zásady, podľa ktorej sa DPH vyberá z každého poskytnutia služieb, ktoré zdaniteľná osoba uskutoční za protihodnotu. Ich výklad však musí byť v súlade so sledovanými cieľmi a spĺňať požiadavky zásady daňovej neutrality, ktorá je vlastná systému DPH a bráni zaobchádzaniu s podobnými plneniami vo vzájomne konkurenčnom vzťahu rozdielne na účely DPH.¹⁸ Doslovný výklad teda neznamená, že použité výrazy sa majú chápať tak, že pripravia oslobodenie o zamýšľaný účinok.¹⁹

16 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 13.

17 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 11; pozri bod 57 a citovanú judikatúru.

18 — Pojem neutralita je v kontexte DPH použitý v dvoch významoch: na jednej strane má DPH neutrálny účinok na zdaniteľné osoby tým, že nesmú znášať daňové zaťaženie samy, na druhej strane, ako v tomto prípade, sa nesmie uplatňovať rozdielne a tým narušovať hospodársku súťaž medzi porovnateľnými plneniami.

19 — Pozri napríklad rozsudky z 10. marca 2011, Skandinaviska Enskilda Banken, C-540/09, Zb. s. I-1509, body 19 a 20 a citovanú judikatúru; Everything Everywhere, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 31 a citovanú judikatúru.

36. V odôvodnení smernice o DPH ani šiestej smernice, ktorá jej predchádzala, dokonca ani v rámci prípravných prác neexistuje jasný údaj o zamýšľanom účinku oslobodenia finančných transakcií uvedených v článku 135 ods. 1 písm. b) až g) smernice o DPH [predtým článok 13 B písm. d) body 1 až 6 šiestej smernice]. Súdny dvor však konštatoval, že ich účelom je odstrániť ťažkosti spojené so zisťovaním základu dane a sumy odpočítateľnej DPH a zabrániť nárastu nákladov pri spotrebných úveroch.²⁰ Presnejšie, účelom oslobodenia transakcií spojených so spravovaním podielových fondov podľa článku 135 ods. 1 písm. g) je uľahčiť malým investorom investovanie do cenných papierov prostredníctvom investičných subjektov. Má zabezpečiť daňovú neutralitu spoločného systému DPH, pokiaľ ide o výber medzi priamym investovaním do cenných papierov a investovaním prostredníctvom subjektov kolektívneho investovania.²¹

37. Súdny dvor nekonštatoval nič podobné vo vzťahu ku konkrétnemu cieľu oslobodenia uvedeného v článku 135 ods. 1 písm. f). Vymedzil však pôsobnosť tohto oslobodenia. Na to, aby služby patrili do tejto pôsobnosti, musia z celkového pohľadu tvoriť samostatný súbor, ktorého cieľom je splniť osobitné a podstatné úlohy služby opísanej v tomto ustanovení. Oslobodené sú len transakcie, ktorými sa môžu vytvoriť či zmeniť práva a povinnosti subjektov k cenným papierom alebo sa nimi môže spôsobiť ich zánik, nie však administratívne služby, ktoré túto situáciu nemenia, alebo činnosti, ktoré zahŕňajú poskytovanie informácií finančnej povahy. „Dojednávanie“ sa vzťahuje na činnosť sprostredkovateľa, ktorý nemá postavenie zmluvnej strany v súvislosti s finančným produktom a ktorého činnosť sa odlišuje od poskytovania typických zmluvných plnení, ktoré vykonávajú strany takejto zmluvy. Je to služba poskytnutá zmluvnej strane a ňou odmenená ako samostatná činnosť sprostredkovania.²²

38. Dospela som k záveru, že dotknuté služby tvoria z celkového pohľadu samostatný súbor. Je cieľom tohto súboru plniť osobitné a podstatné úlohy opísané v článku 135 ods. 1 písm. f)? Je dôležité, aby Súdny dvor poskytol jasnú odpoveď. Prax sa v jednotlivých členských štátoch veľmi odlišuje, čo má negatívny vplyv na zosúladenie spoločného systému DPH a na hospodársku súťaž v rámci Únie.

39. V prvom rade, pokiaľ ide o povahu „samostatného súboru“, zastávajú daňový orgán, nemecká a holandská vláda a vláda Spojeného kráľovstva názor, že podstata spravovania portfólia spočíva v odbornosti, ktorá určuje štruktúru portfólia a predstavuje základ vhodne prijatého rozhodnutia kúpiť alebo predať cenné papiere alebo ich uchovávať. Výkon tejto odbornosti môže viesť k uskutočneniu transakcií, ktoré vytvoria či zmenia práva a povinnosti subjektu k cenným papierom alebo spôsobia zánik týchto práv a povinností, ale také transakcie sú len vedľajšie vo vzťahu k hlavnej úlohe, ktorou je zabezpečiť želaný zisk z investície zákazníka a/alebo zvýšenie jej hodnoty.

20 — Pozri rozsudok Skandinavska Enskilda Banken, už citovaný v poznámke pod čiarou 19, bod 21 a citovanú judikatúru; návrhy, ktoré v danej veci predniesol generálny advokát Jääskinen, bod 22 a citovanú judikatúru. Vo veci CSC (C-235/00, Zb. s. I-10237, body 24 and 25 návrhov) generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer dospel k záveru, že zámerom bolo oslobodiť „transakcie, ktoré sú vzhľadom na svoj častý výskyt a obvyklú povahu ústrednou zložkou finančných systémov, a teda hospodárskej činnosti členských štátov“. V doktríne bol vyjadrený názor, že pri detailnom pohľade na oslobodenia v šiestej smernici je zrejme, že sa do nich premietajú platné vnútroštátne pravidlá (osobitne vo Francúzsku) pred rokom 1977 – pozri napríklad AMAND, C., LENOIR, V.: Pro rata deduction by financial institutions – gross margin or interest? In: *International VAT Monitor*. 2006, s. 17; de la FERIA, R.: The EU VAT treatment of insurance and financial services (again) under review. In: *EC Tax Review*. 2007, s. 74; HENKOW, O.: Financial activities in European VAT. In: *Kluwer Law International*. 2008, s. 87 – 90.

21 — Konkrétne „podielové fondy“ v zmysle článku 135 ods. 1 písm. g). Pozri rozsudok Abbey National, už citovaný v poznámke pod čiarou 5, bod 62. Odkaz na *malých* investorov je vynechaný v neskoršom rozsudku z 28. júna 2007, JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust a The Association of Investment Trust Companies, C-363/05, Zb. s. I-5517, bod 45. V najnovšej správe predsedníctva o pokroku týkajúcej sa návrhu smernice (pozri poznámku pod čiarou 8) sa konštatuje, že „niektoré členské štáty sa... domnievajú, že oslobodenie od dane by sa malo obmedziť na investičné fondy, ktoré zhromažďujú úspory malých investorov“.

22 — Pozri rozsudok vo veci CSC, už citovanej v poznámke pod čiarou 20, body 25, 28, 38 a 39.

40. Z pohľadu Deutsche Bank a Komisie je však podstatou tejto služby aktívne kupovanie a predávanie cenných papierov v súlade so zvolenou stratégiou. Odbornosť sama osebe, hoci nevyhnutná, je len predpokladom na túto činnosť, kým záujem investora spočíva v tom, aby boli potrebné transakcie uskutočnené. Deutsche Bank dodáva, že zmluvnou povinnosťou je uplatniť zvolenú stratégiu, a nie dosiahnuť určitý stanovený príjem alebo zvýšenie hodnoty. Okrem toho aj v prípade, že sa urobí rozhodnutie zatiaľ uchovávať cenný papier, výkon odbornosti *môže* potenciálne zmeniť právnú a finančnú situáciu medzi dotknutými subjektmi.²³

41. V súlade s mojou analýzou vzťahu medzi rôznymi aspektmi poskytnutej celkovej služby treba preskúmať práve službu ako celok, aby sa stanovilo, či patrí do pôsobnosti článku 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH.

42. Časť tejto celkovej služby zahŕňa transakcie, ktoré *skutočne* vytvárajú práva a povinnosti subjektov k cenným papierom alebo tieto práva a povinnosti menia či spôsobujú ich zánik. Zvyšná časť (využitie relevantných odborných znalostí vo finančnej oblasti), hoci *môže* viesť k činnostiam, ktoré vytvárajú či menia takéto práva a povinnosti alebo spôsobujú ich zánik, k nim však *môže* aj neviesť.

43. Súhlasím s daňovým orgánom a vládami, ktoré predložili pripomienky, že práve táto posledná skutočnosť definuje povahu celkovej služby z hľadiska zákazníka. Zákazník, ktorý si zvolí konkrétnu investičnú stratégiu, má záujem na tom, aby sa táto stratégia uplatnila. To, či sa cenné papiere skutočne kúpia alebo predajú, je preňho menej významné ako istota, že jeho investícia je v ktoromkoľvek okamihu štruktúrovaná v súlade s touto stratégiou. Chce si byť istý, že akékoľvek transakcie, ktoré sa uskutočnia, budú realizované v správnom čase, ale tiež že sa nákup ani predaj neuskutočnia, ak je vhodnejšie nič nepodniknúť. Ako bolo zdôraznené na pojednávaní, prevládajúcu úlohu prvkú „odbornosti“ nad prvkom „transakcií“ v rámci služby potvrdzuje skutočnosť, že odmena je založená výlučne na hodnote dotknutej investície a neovplyvňuje ju počet alebo objem transakcií, ktoré sa môžu realizovať.

44. V druhom rade je nesporné, že hoci predmetné služby nepatria do pôsobnosti článku 135 ods. 1 písm. g) smernice o DPH (podľa ktorého je oslobodené spravovanie podielových fondov), nevyhnutne predstavujú náprotivok takého spravovania, ale skôr vo vzťahu k jednotlivým aktívam než k spoločným fondom. Táto zhoda však viedla k rozchádzajúcim sa smerom argumentácie.

45. Deutsche Bank a Komisia tvrdia, že investor, ktorý chce, aby bolo o jeho aktíva kvalifikovane postarané, má na výber medzi spravovaním portfólia, o aké ide v predmetnom prípade (prinajmenšom pokiaľ má dostatočný kapitál na to, aby sa mu taká služba oplátila), a investovaním v spoločnom fonde (bez ohľadu na výšku kapitálu), pričom obe možnosti sú alternatívou priameho investovania do cenných papierov. Hoci jeho voľbu môžu ovplyvniť viaceré faktory, rozdielne zaobchádzanie na účely DPH ho môže viesť k tomu, že si vyberie riešenie, ktoré nie je zdanené. To by narúšalo hospodársku súťaž medzi podobnými službami v rozpore so zásadou neutrality DPH. Keďže spravovanie spoločných fondov je oslobodené podľa článku 135 ods. 1 písm. g) a priame investovanie podľa článku 135 ods. 1 písm. f), malo by byť podľa tohto druhého ustanovenia oslobodené aj individuálne spravovanie portfólia.

46. Nemecká a holandská vláda a vláda Spojeného kráľovstva naproti tomu argumentujú, že výslovné oslobodenie spravovania *spoločných* podielových fondov nevyhnutne znamená, že *individuálne* spravovanie aktív spadá pod všeobecnú zásadu, podľa ktorej sa DPH vyberá z každého poskytnutia služieb, ktoré zdaniteľná osoba uskutoční za protihodnotu, a že ak by sa na spravovanie aktív všeobecne vzťahoval článok 135 ods. 1 písm. f), neexistovalo by žiadne výslovné oslobodenie pre spoločné fondy v článku 135 ods. 1 písm. g). Poukazujú tiež na konštatovanie Súdneho dvora

23 — Pozri rozsudok Skandinavska Enskilda Banken, už citovaný v poznámke pod čiarou 19, body 31 a 32.

v rozsudku *Abbey National*²⁴, že cieľom oslobodenia stanoveného v článku 135 ods. 1 písm. g) je uľahčiť *malým* investorom investovanie do cenných papierov prostredníctvom investičných subjektov; neexistuje nijaký záujem na uľahčení investovania tým, ktorí majú dostatočný kapitál na to, aby využívali služby spravovania portfólia.

47. Hoci plne chápem logiku, na ktorej je postavené stanovisko Deutsche Bank a Komisie, a hoci nepovažujem záver, ktorý obhajujú, za nedôvodný, prikláňam sa k názoru, že článok 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH vo svojej súčasnej podobe neoslobodzuje služby spravovania portfólia, o aké ide v predmetnom prípade. Je možné, že prostredníctvom zmeny a doplnenia sa o tejto otázke jasne rozhodne v prospech oslobodenia, ale to je záležitosť Rady, v rámci ktorej sa o návrhoch Komisie v súčasnosti zatiaľ len rokuje.²⁵

48. Môj názor vychádza z nasledujúcich dôvodov.

49. Po prvé je pravda, že poskytovaná služba chápaná ako celok zahŕňa transakcie týkajúce sa cenných papierov vrátane ich dojednávania. Tieto aspekty by samostatne boli oslobodené podľa článku 135 ods. 1 písm. f). Uvedená služba sa však vyznačuje skôr svojím druhým prvkom, konkrétne zhromažďovaním a používaním informácií o trhu v spojení s predchádzajúcimi vedomosťami a odbornými znalosťami s cieľom robiť kvalifikované rozhodnutia týkajúce sa spravovania každého portfólia cenných papierov v súlade so zvolenou individuálnou stratégiou. Je nesporné, že tento posledný aspekt, ak sa považuje za nezávislú službu, nemôže byť oslobodený podľa článku 135 ods. 1 písm. f).

50. Preto sa zdá, že nemožno dospieť k záveru, že predmetné služby tvoria z celkového pohľadu samostatný súbor, ktorého základným cieľom je spĺňať osobitné a podstatné úlohy opísané v tomto ustanovení. Pôsobnosť článku 135 ods. 1 písm. f) sa *a priori* obmedzuje na uskutočňovanie alebo dojednávanie transakcií, ktoré môžu viesť k vytvoreniu, zmene alebo zániku práv a povinností subjektov k cenným papierom.²⁶ Služba, o ktorú ide v tejto veci, tvorí *samostatný* súbor, a preto ju nemožno považovať len za jeden z jej podstatných prvkov. Skutočnosť, že jej prevažujúci aspekt je získavanie a používanie odborných vedomostí na prijímanie kvalifikovaných rozhodnutí, však znamená, že nespadá pod osobitné a podstatné úlohy opísané v článku 135 ods. 1 písm. f).

51. Po druhé je zložité dospieť k jasnému výkladu cieľa článku 135 ods. 1 písm. f), z ktorého by sa dalo vyvodiť, že pod toto ustanovenie – či už samostatne, v kontexte skupiny oslobodení pre finančné transakcie alebo v kontexte celého zoznamu oslobodení uvedených v článku 135 – majú spadať služby spravovania portfólia, o aké ide v predmetnom prípade.

52. V samostatnom ponímaní článok 135 ods. 1 písm. f) neobsahuje nijaký údaj o ciele, ktorý sleduje. Jediným kľúčom – ale nevelmi užitočným – je, že transakcie týkajúce sa cenných papierov v súvislosti s hmotným majetkom sú z oslobodenia vylúčené. Rozhodnutia Súdneho dvora len zdôraznili, že oslobodenie sa obmedzuje na uskutočňovanie alebo dojednávanie transakcií, ktorými sa môžu vytvoriť či zmeniť práva a povinnosti alebo sa nimi môže spôsobiť ich zánik.

53. Pokiaľ ide o všeobecné ciele oslobodenia finančných transakcií, ktoré identifikoval Súdny dvor,²⁷ nezdá sa, že by predmetné služby spôsobovali ťažkosti so stanovením základu dane alebo odpočítateľnej sumy [na rozdiel od samotných transakcií týkajúcich sa cenných papierov, ktoré sú výslovne oslobodené podľa článku 135 ods. 1 písm. f)], ani že by ich zdanenie viedlo k nárastu nákladov pri spotrebných úveroch. Okrem toho (opäť na rozdiel od samotných transakcií) sa nezdá, že by spravovanie portfólia tvorilo, aby som presne použila formuláciu generálneho advokáta Ruiza-Jaraba

24 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 5, bod 62.

25 — Pozri bod 7 a poznámku pod čiarou 8 vyššie.

26 — Pozri bod 37 a poznámku pod čiarou 22 vyššie.

27 — Pozri bod 36 týchto návrhov.

Colomera, súčasť „transakcií, ktoré sú vzhľadom na svoj častý výskyt a obvyklú povahu ústrednou zložkou finančných systémov, a teda hospodárskej činnosti členských štátov“²⁸. Navyše, ak pôvodným cieľom bolo zachovať oslobodenia, ktoré platili v členských štátoch už predtým,²⁹ treba poznamenať, že spravovanie portfólia bolo pred rokom 1972 zdanené vo všetkých zakladajúcich členských štátoch.³⁰

54. Pri posudzovaní zoznamu oslobodení v článku 135 ods. 1 ako celku je zrejmé, že z neho nemožno vyvodit' nijaký spoločný účel. Dotknuté plnenia – okrem už posúdených „finančných transakcií“ – zahŕňajú také rôznorodé predmety ako poštové známky, hazardné alebo peňažné hry, dodávanie pozemkov a nájom nehnuteľností.

55. Napriek tomu, čo uviedla Komisia na pojednávaní, sa mi ako obzvlášť informatívne v tomto ohľade nezdarujú ani prípravné práce na článku 13 B písm. d) bode 5 šiestej smernice. Výhrada „toto oslobodenie sa nevzťahuje na poskytovanie služieb v súvislosti s takými transakciami“, ktorá sa v pôvodnom návrhu nenachádza, bola doplnená³¹ (zrejme na príkaz Parlamentu), lenže potom ju Rada odstránila. Pri neexistencii akéhokoľvek jasnejšieho náznaku sa dá takáto zmena postojov vykladať v súlade tak s jedným, ako aj s druhým názorom.

56. V dôsledku toho (so zreteľom na potrebu vykladať oslobodenia doslovne ako výnimky zo všeobecného pravidla, že DPH sa vyberá z každého poskytnutia služieb, ktoré zdaniteľná osoba uskutoční za protihodnotu) nemôžem dospieť k záveru, že cieľ, ktorý sleduje článok 135 ods. 1 písm. f) smernice o DPH, si vyžaduje, aby individuálne spravovanie portfólia patrilo do pôsobnosti uvedeného oslobodenia.

57. Je tu však ešte otázka daňovej neutrality medzi článkom 135 ods. 1 písm. f) a článkom 135 ods. 1 písm. g).

58. Je pravda, že Súdny dvor konštatoval, že zásada daňovej neutrality vlastná systému DPH bráni zaobchádzaniu s podobnými plneniami v konkurenčnom vzťahu rozdielne na účely DPH a že cieľom oslobodenia podľa článku 135 ods. 1 písm. g) je zabezpečiť takúto neutralitu, pokiaľ ide o výber medzi priamym investovaním do cenných papierov a investovaním prostredníctvom subjektov kolektívneho investovania.³²

59. Takisto uznávam, že individuálne spravovanie portfólia vstupuje – prinajmenšom do určitej miery – do konkurenčného vzťahu s oboma spôsobmi investovania. Ako však bolo ešte spresnené na pojednávaní, voľba, ktorú uskutočňuje každý investor (ak má dostatočné aktíva na to, aby si mohol zvoliť), pravdepodobne závisí od značného počtu faktorov, pričom zaobchádzanie na účely DPH je len jedným z nich.³³ Navyše, hoci zaobchádzanie na účely DPH môže v určitých prípadoch predstavovať kritérium, nie je zrejmé, že by zdanenie, ktorého následkom je odpočítateľnosť dane na vstupe, nevyhnutne bolo pre zákazníka v konečnom dôsledku výrazne nevýhodnejšie než oslobodenie, pri ktorom je DPH na vstupe nenávratne zahrnutá v cene za služby. Ako sa uviedlo na pojednávaní, spravovanie portfólia aj podielové fondy priťahujú veľkých investorov, ktorí môžu byť zdaniteľnými osobami požívajúcimi právo na odpočet.

28 — Pozri poznámku pod čiarou 20.

29 — Pozri poznámku pod čiarou 20.

30 — Pozri HUTCHINGS, G.: *Les opérations financières et bancaires et la taxe sur la valeur ajoutée*. Commission des Communautés européennes, Collection études, Série concurrence – Rapprochement des législations n° 22, Bruxelles 1973.

31 — Pozri navrhované zmeny a doplnenia v Ú. v. ES C 121, 1974, s. 37.

32 — Pozri bod 36 vyššie.

33 — Analógia, ktorú uviedli niektorí účastníci konania v súvislosti s rozdielom medzi šitím na mieru a konfekčnými odevmi, určitým spôsobom ilustruje situáciu, v ktorej si dve možnosti investovania čiastočne konkurujú, hoci ide o prílišné zjednodušenie.

60. Okrem toho, hoci zásada daňovej neutrality pri DPH môže vysvetľovať vzťah medzi výslovnými oslobodeniami priameho investovania aj spravovania podielových fondov, nesúhlasím s tým, že môže rozšíriť pôsobnosť oslobodenia, ktoré je jednoznačne vymedzené, keď neexistuje jasná formulácia v tom zmysle. Ako na pojednávaní uviedla nemecká vláda, platnosť oslobodenia nemôže podmieniť základná zásada alebo pravidlo primárneho práva, ale zásada výkladu, ktorá sa má uplatňovať súčasne so zásadou doslovného výkladu oslobodení – a ako jej obmedzenie. Z judikatúry jasne vyplýva, že s činnosťami, ktoré sú do istej miery porovnateľné, a teda do istej miery v konkurenčnom vzťahu, sa môže zaobchádzať rozdielne na účely DPH, ak je toto rozdielne zaobchádzanie výslovne stanovené.³⁴ Takisto, keby sa malo na účely DPH zaobchádzať rovnako so všetkými činnosťami, ktoré sú navzájom čiastočne v konkurenčnom vzťahu, konečným výsledkom – keďže v podstate každá činnosť sa do istej miery prekrýva s inou – by bolo úplné odstránenie všetkých rozdielov v zaobchádzaní na účely DPH. To by (pravdepodobne) viedlo k odstráneniu všetkých oslobodení, keďže jediným dôvodom existencie systému DPH je zdaňovanie transakcií.

61. Naproti tomu rovnaké tvrdenia nemeckej a holandskej vlády, ktoré svojou argumentáciou podporili aj daňový orgán a Spojené kráľovstvo, že oslobodenie spravovania spoločných podielových fondov znamená neoslobodenie individuálneho spravovania aktív, a že ak by sa na spravovanie aktív vo všeobecnosti vzťahoval článok 135 ods. 1 písm. f), neexistovala by potreba oslobodiť spravovanie spoločných fondov, sú podľa môjho názoru mimoriadne presvedčivé.

62. Na pojednávaní však Komisia uviedla, že zatiaľ čo spravovanie investičných fondov (čiže ekvivalent spravovania portfólia, o ktoré ide v predmetnom prípade) – podľa výkladu Komisie – už je oslobodené podľa článku 135 ods. 1 písm. f), na oslobodenie takých transakcií, o aké ide v predmetnom prípade, a spätného odkúpenia majetkovej účasti (podielov) v takých fondoch, keď sa s nimi neobchoduje na burze, je potrebné oslobodenie podľa článku 135 ods. 1 písm. g). Nevidím však dôvod, prečo by som mala dospieť k záveru, že len preto, že takéto transakcie sú príznačné pre spoločné investičné fondy a nemajú ekvivalent v individuálnom spravovaní portfólia, nevzťahuje sa na ne oslobodenie podľa článku 135 ods. 1 písm. f), ak sa toto oslobodenie v skutočnosti vzťahuje na služby spravovania aktív všeobecne, bez ohľadu na formu investovania – ako by to muselo byť v tomto prípade, keby sme dôsledne uplatnili výklad Komisie.

63. Vzhľadom na všetky uvedené úvahy zastávam názor, že služby spravovania portfólia, o aké ide vo veci samej, nespádajú pod oslobodenie stanovené v článku 135 ods. 1 písm. f).

Miesto poskytovania služby (tretia otázka)

64. V čase skutkových okolností vo veci samej článok 56 ods. 1 písm. e) smernice o DPH stanovoval, že miestom poskytovania „bankových, finančných a poisťovacích transakcií“, ak sa poskytujú odberateľom usadeným mimo Spoločenstva alebo zdaniteľným osobám usadeným v Spoločenstve, ale v inom štáte než v štáte poskytovateľa, má byť v podstate miesto, kde má odberateľ sídlo ekonomickej činnosti alebo bydlisko.

65. Bundesfinanzhof, ako aj všetci účastníci konania, ktorí predložili Súdnemu dvoru pripomienky, zastáva názor, že „bankové, finančné a poisťovacie transakcie“ v zmysle článku 56 ods. 1 písm. e) zahŕňajú všetky transakcie vymenované v článku 135 ods. 1 písm. a) až g). Ak, ako som už uviedla, služby spravovania portfólia, o aké ide v predmetnom prípade, nespádajú pod žiadne z týchto oslobodení, treba určiť, či sa na ne aj napriek tomu vzťahuje článok 56 ods. 1 písm. e).

34 — Pozri napríklad rozsudok z 29. októbra 2009, NCC Construction Danmark, C-174/08, Zb. s. I-10567, bod 36 a nasl., a návrhy, ktoré v tejto veci predniesol generálny advokát Bot, body 47 až 54.

66. Takmer všetci účastníci, ktorí predložili pripomienky, sa domnievajú, že predmetné služby spadajú pod článok 56 ods. 1 písm. e). Ich argumentácia sa zakladá na širokej formulácii tohto ustanovenia a na neexistencii akéhokoľvek odkazu ani na článok 135 tej istej smernice, ani na nijaké iné ustanovenie práva Únie, ktoré by mohlo obmedziť pôsobnosť daného ustanovenia.

67. Nesúhlasí s tým len nemecká vláda. Odkazuje na rozsudok *Swiss Re Germany Holding*³⁵, v ktorom Súdny dvor konštatoval, že riadne fungovanie a jednotný výklad systému DPH si vyžaduje, aby sa pojmy „poisťovacie transakcie“ a „zaistovacie transakcie“ uvedené v rozhodujúcom období v článku 56 ods. 1 písm. e) a článku 135 ods. 1 písm. a) smernice o DPH nedefinovali odlišne v závislosti od toho, v ktorom z týchto ustanovení sú použité. Táto argumentácia by sa z tohto hľadiska mala uplatňovať analogicky na „finančné transakcie“. Iba taký prístup, uplatňovaný jednotne, môže poskytovať dostatočnú právnu istotu, aby sa predišlo riziku dvojitého zdanenia alebo nezdanenia.

68. Nie som o tom presvedčená.

69. Argumentácia v rozsudku *Swiss Re Germany Holding* súvisí so skutočnosťou, že článok 56 ods. 1 písm. e) a článok 135 ods. 1 písm. a) používajú v podstate totožné pojmy, pokiaľ ide o poisťovanie: „poisťovacie transakcie vrátane zaistovania“ a „poisťovacie a zaistovacie transakcie“. Také totožné pojmy sa musia vykladať jednotne, aby sa zabránilo dvojitému zdaneniu alebo nezdaneniu. Medzi „bankovými“ a „finančnými“ transakciami v článku 56 ods. 1 písm. e) a niektorými z transakcií vymenovaných v článku 135 ods. 1 písm. b) až g) však taká paralela neexistuje. Žiadne z ustanovení článku 135 ods. 1 písm. b) až g) vôbec nepoužíva slová „bankové“ alebo „finančné“. Vymenované transakcie sú očividne finančnej povahy a mnohé z nich pravdepodobne uskutočňujú banky, ale nie výhradne, a už vôbec nepredstavujú vyčerpávajúci zoznam všetkých transakcií, ktoré môžu byť uskutočnené bankou alebo opísané ako finančné.

70. Okrem toho, ak by mala pôsobnosť článku 56 ods. 1 písm. e) presne taký istý rozsah ako pôsobnosť článku 135 ods. 1 písm. a) až g), nemalo by to (takmer) žiadny zmysel. Všetky plnenia, ktorých sa toto druhé ustanovenie týka, sú výslovne oslobodené od DPH. Keďže v súvislosti s nimi nemožno uložiť ani odpočítať nijakú daň, miesto ich poskytovania je na účely DPH do veľkej miery irelevantné.

71. V tejto súvislosti nemecká vláda na pojednávaní uviedla, že keďže rozhodnutie, či je plnenie oslobodené, prináleží orgánom členského štátu, v ktorom sa plnenie poskytlo, najprv treba určiť miesto poskytnutia. Tento postup sa však zdá tautologický, pretože si vyžaduje určiť, či je plnenie oslobodené [či sa naň vzťahuje článok 135 ods. 1 písm. a) až g)], aby sa mohol stanoviť členský štát, ktorého orgány sú zodpovedné za určenie, či je plnenie oslobodené. Nezohľadňuje ani skutočnosť, že podľa článku 56 ods. 1 písm. e) môže byť miesto poskytovania služby mimo Spoločenstva. V každom prípade sa zdá nepravdepodobné, že by normotvorca stanovil špecifické pravidlo s jediným cieľom určiť orgán, ktorý je kompetentný vyhlásiť plnenia za oslobodené, keď je toto plnenie oslobodené vo všetkých členských štátoch.

72. Napokon znenie článku 56 ods. 1 písm. e) v spojení s článkom 135 ods. 1 písm. l) a článkom 135 ods. 2 písm. d) naznačuje, že nájom bezpečnostných schránok sa považuje za plnenie spadajúce pod „bankové, finančné a poisťovacie transakcie“ na účely článku 56 a pod „nájom nehnuteľností“ na účely článku 135.

73. Vyvodzujem z toho, že článok 56 ods. 1 písm. e) sa týka prinajmenšom niektorých iných transakcií než transakcií uvedených v článku 135 ods. 1 písm. a) až g). Otázkou je, či zahŕňajú služby spravovania portfólia, o aké ide v predmetnom prípade.

35 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 10, body 31 a 32.

74. Domnievam sa, že v súlade so znením článku 56 ods. 1 písm. e) a s judikatúrou Súdneho dvora si táto otázka vyžaduje kladnú odpoveď. Spravovanie portfólia je služba finančnej povahy. Článok 56 ods. 1 písm. e) je formulovaný široko a zo svojej pôsobnosti vylučuje len nájom bezpečnostných schránok. Súdny dvor dôsledne zastával názor, že článok 9 ods. 2 šiestej smernice [ktorého piata zarážka sa zhoduje s článkom 56 ods. 1 písm. e) smernice o DPH, uplatniteľným v predmetnom prípade] nemožno vykladať zužujúco.³⁶ V dôsledku toho neexistuje dôvod na to, aby sa z jeho pôsobnosti vylúčili akékoľvek iné služby finančnej povahy než nájom bezpečnostných schránok (za predpokladu, že tento nájom v skutočnosti predstavuje službu finančnej povahy). Ako zdôraznila Komisia, keď poukázala na to, že autonómne pojmy v smernici o DPH sa musia vykladať len v kontexte spoločného systému DPH, neexistuje ani nijaký dôvod hľadať usmernenie v akomkoľvek inom akte Únie, akým je napríklad smernica 2004/39³⁷, na ktorú odkázal vnútroštátny súd.

Návrh

75. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na otázky, ktoré mu predložil Bundesfinanzhof, odpovedal takto:

1. Služby spravovania portfólia, o aké ide vo veci samej, tvoria jediné plnenie na účely DPH.
2. Na také služby sa nevzťahuje oslobodenie stanovené v článku 135 ods. 1 písm. f) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty.
3. V článku 56 ods. 1 písm. e) smernice 2006/112 sa „bankové, finančné a poisťovacie transakcie“ neobmedzujú len na transakcie uvedené v článku 135 ods. 1 písm. a) až g), ale zahŕňajú okrem iného aj služby spravovania portfólia, o aké ide vo veci samej.

36 — Pozri napríklad rozsudky z 26. septembra 1996, Dudda, C-327/94, Zb. s. I-4595, bod 21, a Levob Verzekering a OV Bank, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 34 a citovanú judikatúru.

37 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (Ú. v. EÚ L 145, s. 1; Mim. vyd. 06/007, s. 263).